

Ekspedisjon HaldenKanalen

Konsept:

Et kjærestepar som har vært på jordomseiling i 8 år kommer tilbake til Norge og finner ut at de er bedre i kjent i Sør-Stillehavet enn i egne hjem-trakter. Dette synes Paul (35) og Linn Charlotte (34), født og oppvokst i «Slusebyen» Ørje ved bredden av Haldenkanalen, at det er på høy tid å gjøre noe med. De har bodd på båt og seilt i nesten et helt tiår, og skal nå bruke samme levesett og framkomstmåte for å legge ut på oppdagelsesferd gjennom sin egen «bakgård». Først må båten de (i 2012) begynte å øve med til jordomseiling og møtet med de store verdenshav pusses støvet av.

Underveis blir de kjent med steder de ikke ante eksisterte, og møter spennende mennesker som brenner for det de driver med. De smaker på spesialiteter basert på kortreiste råvarer, oppdager ekstraordinære og autentiske overnattingssteder, får seg en liten dose ekstremsport og nyter norsk natur på sitt beste.

Paret reiser uten kamerateam og produksjonsfirma og dokumenterer turen sin selv, slik at seerne får bli med på reisen gjennom parets egne øyne. Det er duket for en levende oppdagelsesreise gjennom et nydelig stykke Norge utenom fjell og fjord.

Med en liten seiljolle – knapt stor nok til å sove i og liten nok til å ro når vinden svikter – bruker de 14 dager for å seile den ti mil lange Haldenkanalen fra nord til sør.

Målet med lokal-ekspedisjonen er en serie på 6–8 episoder à 30–40 minutter. Bortsett fra den rene opplevelsen av «her og nå» har programmet både et kulturelt og et økologisk perspektiv.

Miljø og økologi: Etter sjokkerende miljø-erfaringer på reisen jorden rundt oppdager de under flere gårdsbesøk langs kanalbredden at økologisk landbruk har fått et solid fotfeste i området. Dessuten møter de biologer, fiskere og naturforvaltere som viser fram Haldenkanalen som et økosystem med et unikt biologisk mangfold. Blant spennende oppdagelse hilser de på transilvansk ullgris og får et glimt av den rødlistede edelkrepsen; forskerne i området sitt hjertebarn.

Historie: På Jordomseilinga har paret ofte reist i fotsporene til store oppdagelsesfarende som Capt.Cook, Colombus, Magellan og ikke minst Roald Amundsen. Gjennom Haldenkanalen blir de kjent med vassdragets historie som er tett knyttet til Engbret Soot, kanalbyggeren og en «glemt helt» i norsk historie. Det var han som bygde Norges aller første sluser, Sootkanalen, på slutten av 1800-tallet. Dette er en historie om gamle dager, romantisk tømmerfløting, harde levekår og kampen om økonomi i et Norge hundre år før olja. Historien blir levende gjennom fortellingene til den spreke og turglade 82-åringen Eilif Mosbæk – forfatter og «levende leksikon» – som møter seilerparet flere steder langs kanalen. Illustrert blir historien gjennom originale og flotte sluseanlegg, verdens eldste fungerende dampbåt og ruiner som vitner om kanalens glanstid.

Jordomseiling: Paret har levd som innfødte og frivillige lærere i Stillehavs-nasjonen Vanuatu et helt skoleår, og vært med «Infinity» på Arktis-ekspedisjon gjennom den strabasjøse Nordvestpassasjen. Opplevelsene de sitter igjen med utover disse to «detourene», er noe de færreste kan drømme om å fortelle barnebarna sine.

Gjennom programmet trekker paret stadig paralleller mellom situasjoner de møter og anekdoter og historier fra verdensomseilinga. Disse er dokumentert gjennom bilder og korte videoklipp som setter den forholdsvis lille Haldenkanalen i et større globalt perspektiv

Utfordringer langs veien: Etter å ha vært ute i skikkelig storm, samt seilt i verdensstrøk med isfjell, korallrev og grunnstøtt på sistnevnte, tror paret at kanalferden vil bli ren plankekjøring. Der tar de feil, og episodene under er bare et utvalg.

Til tross for Pauls gode fridykkingsferdigheter, må de «ofre» kjærkomment utstyr også til Haldenkanalen. Når parets dyrebare kamera får touchdown på bunnen av vassdraget, kan de bare trøste seg med at ytterst få har undervannsoptak fra et Nikon speilreflekskamera!

Slusene i Haldenkanalen kan på langt nær sammenlignes med Panamakanalens turbulente kamre, her hjemme er imidlertid høststormene i anmarsj. Linn Charlotte og Paul blir tatt på senga av piskende kuling som presser dem diagonalt inn øverste slusekammer idet åregaflene brekker, og de er ute av stand til å manøvrere båten.

Utstyr

Kamerateknisk: Paret dokumenterer reisen sin selv, slik at publikum blir med på en autentisk oppdagelsestur fra første hånd. De bruker:

- ◆ Et Nikon Z6 II
- ◆ En Samsung Galaxy S20
- ◆ Et Sony FDR-X1000V; til undervannsoptak
- ◆ En DJI Phantom 4 Pro; for droneopptak.

Båtteknisk: Seilbåten er en 16-fots Kormoran – en «liten» nedgradering fra parets 34-fot lange «Amanda». Før avreise demonterte de innenbordsmotoren for å få en smule mer boltringsplass ombord den lille

veteranbåten. Åregafler ble isteden påmontert, slik at den både kan ros og seiles.

Når paret må rekke fra A til B kjappere enn hva vind- og muskelkraft tillater, bruker de en liten elektrisk påhengsmotor.

Som jolle har de en kano på slep for å utforske kriker og kroker som er utenfor allfarvei. Dessuten fungerer kanoen som «ferge», når gjestene om bord skal hentes og fraktes i land.

Deltagere:

Linn Charlotte Klund er født i Sarpsborg i 1986 og utdannet sosialantropolog og homeopat, i tillegg til å være en ivrig språkentusiast.

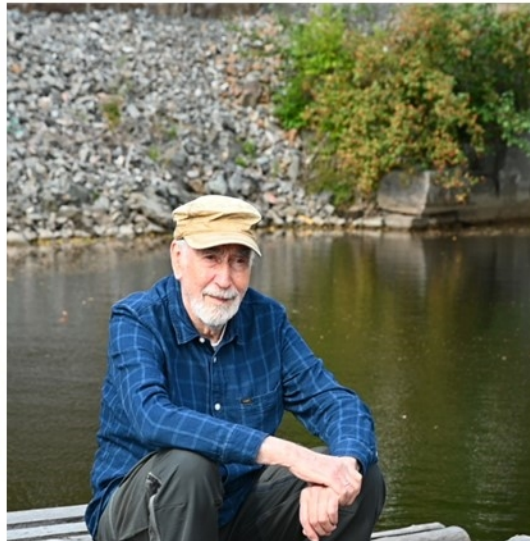
Paul Lübbe er født i Wismar i 1986 og utdannet i ærer for musikk og samfunnsfag og spiller gjerne med bandet så snart han har landjord under beina og anledningen byr seg.

Sammen opptrer de som «Amanda Sailing», og har siden 2019 stått på scenen over hundre ganger. Når de ikke seiler besøker de skoler, teatre, yachtklubber og museer i Norge, Tyskland og internasjonalt. Foredragene omhandler eventyr og opplevelser, med klima og miljø som en «grønn tråd».

I løpet av programmet møter de flere mennesker som deler sine lidenskaper med seilerparet. Møt blant andre:

Slusemester Kim Torp, som møtte opp i uniform fra 1800-tallet og geleider oss trygt dem gjennom Ørje Sluser i stiv kuling, med pipa hvilende traust i munnvika. Han er slusevokter på fulltid og forteller stolt om drømmejobben.

Hele bygdas speiderleder og veteranbilentusiast Lene Jensen, som stiller opp med sin 1959-modell Cadillac: framkomstmiddel for turens siste etappe som beklageligvis er sperret for båttrafikk. Mens paret er på «ræggærtur» og opplever en ekte porsjon lokalkultur, må de også diskutere framtiden til store V8-motorer i en nåtid hvor El-biler blir normen.

Levende historieleksikon Eilif Mosbæk, en sprek 82-åring som er med på store deler av kanalturen og fascinerer Linn Charlotte og Paul med historier og anekdoter fra kanalens gullalder.

Operasanger og odelsgutt Petter Simonsen, som bruker rumensk og transilvansk ullgris for å beskytte saueflokken.

Ørjan Istidskrepes (Istidskrepesen Ørjan | Facebook). Den gule maskoten sørger for god latter når han overrasker seilerparet på de minst ventede steder gjennom kanalturen, på utedoen så vel som i øverste slusekammer. Spilles av biolog og krepseentusiast Lars Kristian Selbekk

Det er takket være alle de trivelige grensebyggingene at Linn Charlotte og Paul får oppleve kanaltraktene på sitt mest genuine.

Målgruppe:

Voksne fra tretti år og oppover, som setter pris på informativ kringkasting istedenfor ren underholdning, og som kunne tenke seg å velge Norge som turmål fremfor lange utenlandsreiser.

Mål:

Målet med programmet er å presentere et område i Norge som får lite medial oppmerksomhet i forhold til de store turist-områdene som Geiranger, Lofoten, Helgelandskysten etc.

Samtidig presenteres Norge som like spennende som eksotiske steder á la Vanuatu eller Karibien.

Utvalgte stoppesteder

Av 25 stoppesteder har vi blant annet besøkt:

Krappeto Sluser

Anlegget er en sunken perle mellom Femsjøen og Aspern, hvis glansdager de færreste kjenner til i dag. Som et av Norges første sluseanlegg, klarte det med sine fire slusekamre å overvinne den fjorten meter store høydeforskjellen mellom innsjøene.

I kjølvannet av en strabasjøs flom (i kombinasjon med økt kraftverkbetov) ble området i 1924 demmet opp og slusene lagt i vann – dette måtte Linn Charlotte og Paul simpelthen utforske! Den trolske stemningen som ventet under vannskorpa brakte dem rett tilbake til kanalens storhetstid. Konturene av massive sluseporter i tre sørget for en rustikk, spooky atmosfære.

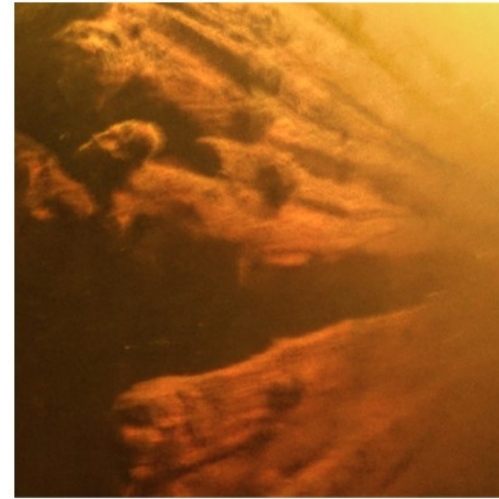
Østre Pavestad Gård

Denne gården er ikke som bondegårder flest. Her lokkes det på kyrne med lystig operasang som ljoner over beitemark og eng. Bonden sjøl er ingen ringere enn Petter Simonsen. Når han ikke er ute på sangoppdrag, brenner han for sin økologiske gårdsdrift. Her får Linn Charlotte og Paul sitt første møte med ullgris, som

også gjør seg godt på tallerkenen. Når bordet i den solfylte hagen dekkes med hvit løper og sølvbestikk, kan gildet kun toppes av én ting – live trestemt operasang .

Dampskipet Engebret Soot

Skipet er oppkalt etter kanalbyggeren med samme navn, og kan skilte av å være byggverk nr.1 ved Aker Mekaniske Verksted i Oslo. Traveren gikk i rute-trafikk på Haldenkanalen en årrekke, og ble pionerskipet i en hel dampskipsflåte. Etter en lang periode med forfall og bortstuing i hovedstaden (under andre halvdel av 1900-tallet), ble klenodiet i grevens tid hentet hjem til sine rette omgivelser. År med oppussing fulgte, før damperen igjen ble tatt i bruk, og nå operer som Haldenkanalens egen «Skibladner» hele sommerhalvåret.

Over + øverst til venstre: Krappeto Sluseanlegg som idag ligger under vann

